

LEGENDA

- A. VERWIJDEREN UITHEEMSE SOORTEN EN VERSTERKEN BESTAANDE SINGEL - CONFORM SORTIMENTLIJST: WOODONTGINNINGEN (4 RIJEN BEPLANTING)
- B. AANPLANT NIEUWE SINGELS - CONFORM SORTIMENTLIJST: WOODONTGINNINGEN (4 RIJEN BEPLANTING)
- C. AANPLANT NIEUWE SINGEL / STRUWEEL - CONFORM SORTIMENTLIJST: WOODONTGINNINGEN (2 RIJEN BEPLANTING)
- D. AANPLANT 2 SOLITAIRES (LINDE / WALNOOT)
- E. TE SLOPEN SCHUREN EN OP TE RUIJEN AFGEBRANDE SCHUUR
- F. NIEUWE LOODS
- G. NIEUWE VERHARDING
- H. TE BEHOUDEN WONING

WOUDONTGINNINGEN

Deze paragraaf is voor u van belang wanneer uw erf zich in de woudontginningen bevindt.

ONTSTAANSGESCHIEDENIS

Vanaf de dertiende eeuw zijn de mensen begonnen met het in cultuur brengen van de zandruggen. Deze ruggen zijn de hogere en dus drogere plekken in het landschap en daarom geschikt als plek om te wonen. Vanuit de beekdalen zijn de zandgronden ontgonnen, waardoor haaks op de beekloop langgerekte kavels zijn ontstaan. De percelen worden van elkaar gescheiden door houtsingels, houtwallen en bosstroken.

Kenmerkend zijn de twee parallelle wegen over de dekzandrug, die alle percelen met elkaar verbinden. De binnenweg loopt over het hoogste deel van de zandrug en is de basis van het oudste bebouwingslint. De buitenweg ligt op de overgang van de rug naar het beekdal en is pas later bebouwd. Ook de bebouwing volgt de zandrug waardoor de karakteristieke streekdorpen zijn ontstaan. Het bebouwingslint van Blesdijke, De Blesse, Peperga, Steggerda, Vinkega, Noordwolde, Oosterstreek en Boijl en het lint van Wolvega, Oldeholtpade en Nijeholtpade horen tot dit landschap.

KARAKTERISTIEKEN

- Concentratie van bebouwing langs rechtlijnige wegen die de zandrug volgen. Vaak parallelle wegen met de binnenweg op het hoogste deel van de dekzandrug en buitenwegen op de overgang van zandrug naar beekdal.
- Kleinschalig landschap met laanbeplanting langs de wegen en haaks op de weg een afwisseling van houtsingels, houtwallen en boskavels.

AANDACHTSPUNTEN

Het kleinschalige en besloten karakter van de woudontginningen contrasteert met de veel opener en grootschaliger beekdalen. De houtwallen, houtsingels en laanbeplantingen langs wegen spelen daarin een belangrijke rol. We vinden het belangrijk dat het contrast met de beekdalen duidelijk zichtbaar blijft, ook in de toekomst. De overgangen naar meer open gebieden (de beekdalen) hebben een rafelig karakter, doordat singels en bosstroken in afwisselende lengtes doorlopen tot aan het open gebied. Deze gevarieerde overgangen zijn kenmerkend. Behoud en versterking van dit rafelig karakter is gewenst.

De bebouwing en beplanting zorgen samen voor een afwisselend beeld van open plekken en meer besloten gebieden waardoor een aantrekkelijk silhouet ontstaat. Doorzichten vanuit de bebouwingslinten naar het achterland zorgen voor een sterke relatie tussen het dorp en de omgeving. Wij vinden het erg belangrijk dat deze doorzichten ook voor de toekomst worden gewaarborgd.

1900

2000

2010

*Houtsingels in de lengterichting
van de percelen*

Opstreckende verkaveling

Bebouwing in lint

ERVEN

In de woudontginningen zijn de boerenerven vaak onderdeel van de bebouwingslinten. De erven zijn direct aan de doorgaande weg gekoppeld. Het voorerf ligt aan de weg, het achtererf prikt het landschap in. Waar vroeger een duidelijk onderscheid was tussen het voorerf en het achtererf is dat nu vervaagd. Onze inzet is erop gericht om dat onderscheid juist weer te accentueren. Het woonhuis of de boerderij vormt het voorerf. Hier wordt gewoond, is de siertuin, de moestuin en soms een boomgaard. Het achterste deel van de boerderij en de bijgebouwde stallen en silo's vormen het achtererf. Dit deel richt zich op het landschap.

De erven hebben meestal een langgerekte opzet, wat aansluit bij de verkavelingsrichting. Houtwallen en houtsingels langs een perceelsgrens lopen door tot op het erf. Nieuwe perceelsbeplantingen worden bij voorkeur dwars op het lint gesitueerd, zodat de lengterichting van het landschap wordt versterkt. Op het erf passen verder hoogstamfruitbomen, hagen en enkele solitaire bomen.

Handreikingen

SITUERING

- Zorg dat u de ruimte neemt voor uw bouwplan. Past het bouwplan niet op het erf, kies dan voor een vergroting van het erf. Plaats nieuwe bebouwing op voldoende afstand van bestaande bebouwing. Houd rekening met eventuele toekomstige ontwikkelingen op uw erf. Denk aan mogelijkheden om (in de toekomst) overbodige bebouwing te slopen.
- Houd rekening met de verkavelingsrichting. Respecteer voor zover mogelijk de perceelsgrenzen en accentueer de lengterichting van het landschap met nieuwe beplanting.
- Houd belangrijke doorzichten vanaf de weg naar het landschap vrij.
- Maak onderscheid tussen een voorerf en een achtererf en versterk van beide de ruimtelijke kenmerken.
- Nieuwe bebouwing, opslag of stalling komt bij voorkeur op het achtererf, achter de achtergevel van de woning of de oorspronkelijke boerderij.
- Laat de oorspronkelijke boerderij of de woning de blikvanger zijn; stem de positie van nieuwe bebouwing daar op af. Kies zo mogelijk voor stallen en bijgebouwen een lagere nokhoogte dan de hoogte van de oorspronkelijke boerderij.
- Plaats nieuwe gebouwen zoveel mogelijk in dezelfde richting als de bestaande gebouwen.

BEPLANTING

- Behoud voor zover mogelijk de bestaande erfbeplanting, mits streekeigen en van voldoende kwaliteit.
- Geef aandacht aan erfbeplanting aan de achterzijde van het erf als deze zijde vanaf de openbare weg zichtbaar is.
- Nieuwe erfbeplanting in de vorm van houtsingels/boswallen langs de lengterichting van het perceel. Laat de beplanting doorlopen vanaf het erf langs de grenzen van de weilanden/bouwlanden.
- Kies op de hogere en drogere delen voor houtsingels/boswallen bomen als eik en ruwe berk met een onderbegroeiing van o.a. meidoorn, hazelaar, sleedoorn en hulst. Op nattere delen kan de beplanting aangevuld worden met es en els.
- Op het erf passen solitaire bomen zoals beuk, eik, walnoot en linde of hoogstamfruitbomen in een boomgaard.
- Rond het voorerf past een haag van beuk, meidoorn, liguster of soms haagbeuk.

BEBOUWING

- Kies voor de bebouwing een eenvoudige vorm die past bij de functie (rechthoekige stal, silo's rond).
- Voor zover mogelijk, worden nieuwe gebouwen voorzien van een kap met een visueel lage gootlijn.
- Kies kleuren en materialen die gebiedseigen zijn en gedekte tinten hebben (geen wit, geen glimmende oppervlakken).

OVERIG

- Eventuele lichtuitstraling beperken door afscherpende beplantingen, objectgerichte verlichting en afsluitbare schermen voor (half)open windgaaswanden.
- Houd rekening met twee ontsluitingen. Een voor het woonerf en een voor het bedrijfserf.

Geen landschappelijke inpassing met afschermende beplanting

Goede inpassing met afschermende beplanting

Behoud zandpaden

Toelichting voorbeeld erf

De afbeeldingen hiernaast zijn voorbeelden waarin een verandering op het erf is ingepast, rekening houdend met de handreikingen. Eerst is het bestaande voorbeeld erf weergegeven. Vervolgens laten we zien hoe voorkomende ontwikkelingen op een erf (nieuwe silo's, nieuwe stal of een nieuwe paardenbak) op een goede manier op het erf kunnen worden ingepast.

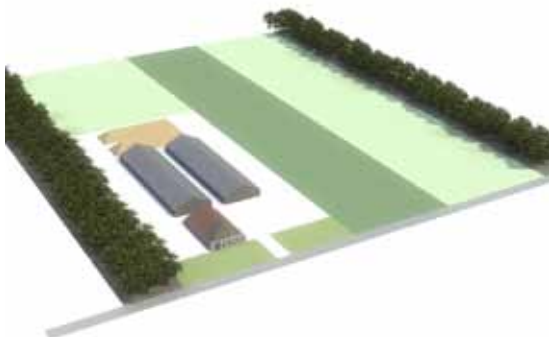
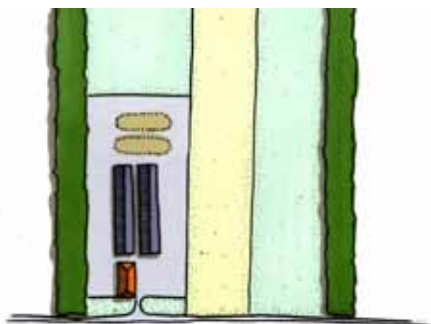
Daarbij streven we bij de inpassing naar:

1. Een goede erfinrichting door de juiste positionering van de bedrijfsgebouwen;
2. Een goede ontsluiting van het erf;
3. Een goede landschappelijke inpassing van het erf.

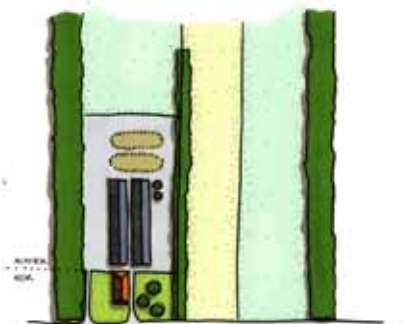
In de voorbeelden hebben we daar uitvoering aangegeven aan de hand van de volgende ontwerpuitgangspunten:

- We maken onderscheid tussen het woonerf en het bedrijfserf. Het woonerf versterken we door een royaal voorerf te maken en op het bedrijfserf de nieuwe bebouwing te plaatsen.
- We laten de oorspronkelijke boerderij in het oog springen, door nieuwe bebouwing altijd achter de boerderij te plaatsen en niet hoger te laten zijn dan de boerderij zelf.
- We kiezen voor een erfbeplanting in de vorm van houtsingels langs de lengterichting van het perceel, waarbij de singel doorloopt voorbij het erf.

BESTAAND ERF

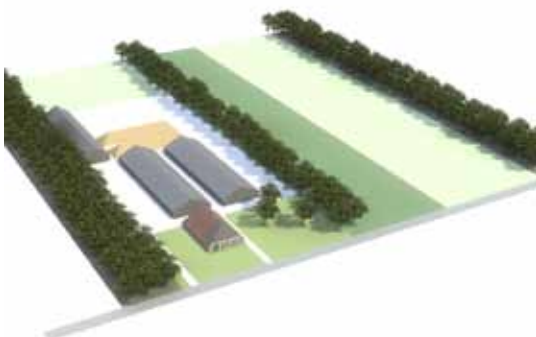
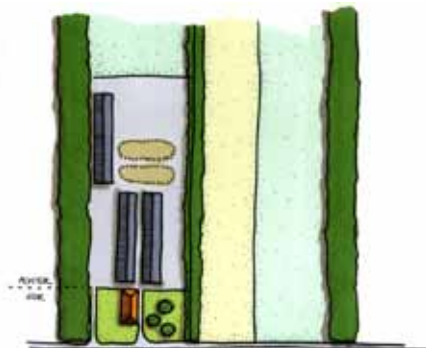

INPASSING VAN SILO'S

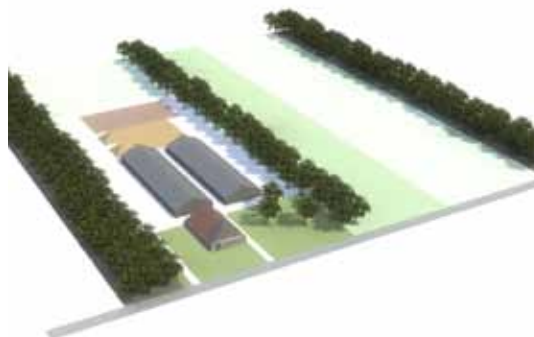
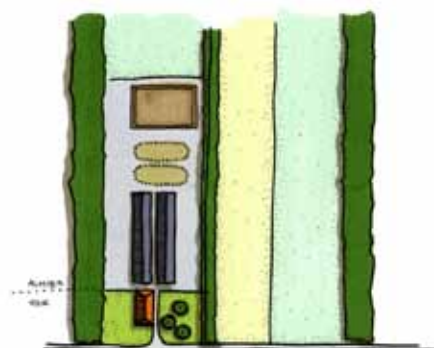
- silo's op het achtererf en zoveel mogelijk uit het zicht van de openbare weg
- bestaande houtsingel versterken en enkele solitaire bomen op het voorerf

INPASSING VAN EEN NIEUWE STAL

- groter bouwblok en tweede ontsluiting
- meer ruimte op het erf en afstand t.o.v. de boerderij
- houtsingel en enkele solitaire bomen als erfbeplanting

INPASSING VAN EEN PAARDENBAK

- paardenbak zoveel mogelijk op achtererf
- houtsingel en enkele solitaire bomen als erfbeplanting

REFERENTIEBEELDEN NIEUWE STAL

landschapstype:	
geschikt	x
minder geschikt	o
niet geschikt	
VERKLARING	
vochtbehoefte:	
groot	+
matig	o
weinig	-

SORTIMENTSLIJST

HOUTSINGELS MET BOMEN EN STRUIKEN

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Woudontginning	Heideontginning	Hoogveenontginning	Essenlandschap	Beekdalen	Veenpolder	Hoofdhoutsoort	Struik	Vochtbehoefte	Opmerkingen
Berk, ruwe	<i>Betula pendula</i>	x	x	o	x	o	o	x		-	
Berk, zachte	<i>Betula pubescens</i>	o	o	x	x	x	x	x		+	
Eik, zomer	<i>Quercus robur</i>	x	x	x	x	x	o	x		-	
Es, gewone	<i>Fraxinus excelsior</i>			o	o	x	x	x		+	
Els, zwarte	<i>Alnus glutinosa</i>	o	o	x		x	x	x		+	
Gelderse roos	<i>Viburnum opulus</i>	x	x	x	x	x	x		x	o	percentage max 5%
Hazelaar	<i>Corylus avellana</i>	x	x	x	x	x	x		x	+	
Hulst	<i>Ilex aquifolium</i>	x	x	x	x	x	x		x	+	in groepen van 3/5
Kardinaalsmuts	<i>Euonymus europaeus</i>	o	o	o	o	o	o		x	o	percentage max 2%
Kers, zoete	<i>Prunus avium</i>	x	x		x				x	o	percentage max 2%
Lijsterbes	<i>Sorbus aucuparia</i>	x	x	x	x	o	o		x	o	percentage max 2%
Meidoorn, eenstijlige	<i>Crataegus monogyna</i>	x	x	x	x	x	x		x	+	
Populier, grauwe abeel	<i>Populus canescens</i>					x	x	x		+	
Roos, honds	<i>Rosa canina</i>	x	x	x	x	o			x	o	percentage max 2%
Sleedoorn	<i>Prunus spinosa</i>	x	x	x	x	x	x		x	o	
Sporkehout/vuilboom	<i>Rhamnus frangula</i>	x	x	x	x	x	x		x	+	percentage max 2%
Veldesdoorn	<i>Acer campestre</i>	x	x		x	o	o		x	-	
Vogelkers (inheems)	<i>Prunus padus</i>	x				x	x		x	+	percentage max 5%
Wilg, bittere	<i>Salix purpurea</i>	o	o	o	o	o	o		x	+	percentage max 5%
Wilg, bos	<i>Salix caprea</i>	x	x	x	x	x	x		x	+	percentage max 5%
Wilg, geoorde	<i>Salix aurita</i>	o	o	x	o	x	x		x	+	percentage max 5%
Wilg, grauwe	<i>Salix cinerea</i>	o	o	x	o	x	x		x	+	percentage max 5%

LAANBOMEN OF SOLITAIRE BOMEN

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Woudontginning	Heideontginning	Hoogveenontginning	Essenlandschap	Beekdalen	Veenpolder	Hoofdhoutsoort	Struijk	Vochtbehoefte	Opmerkingen
Berk ruwe	Betula pendula	x	x	o	x	o	o			-	
Berk zachte	Betula pubescens	o	o	x	x	x	x			+	
Beuk	Fagus sylvatica	x	x	x	x	x	x			o	goede laanboom
Eik, zomer	Quercus robur	x	x	x	x	x	o			-	goede laanboom
Els, zwarte	Alnus glutinosa	o	o	x		x	x			+	
Es, gewone	Fraxinus excelsior			o	o	x	x			+	
Linde, grootbladige	Tilia platyphyllos	x	x	x	x	x	x			-	goede laanboom
Linde, hollandse	Tilia x vulgare	x	x	x	x	x	x			-	goede laanboom
Linde, kleinbladig	Tilia cordata	x	x	x	x	x	x			-	

HAGEN

Beuk	Fagus sylvatica	x	x	x	x	x	x			o	
Hulst	Ilex aquifolium	x	x	x	x	x	o			+	
Liguster, wilde	Ligustrum vulgare	x	x	x	x	x	x			o	
Meidoorn, eenstijlige	Crataegus monogyna	x	x	x	x	x	x			+	
Haagbeuk	Carpinus betulus	o	o	o	o	o	o			-	
Veldesdoorn	Acer campestre	o	o	o	o	o	o			-	

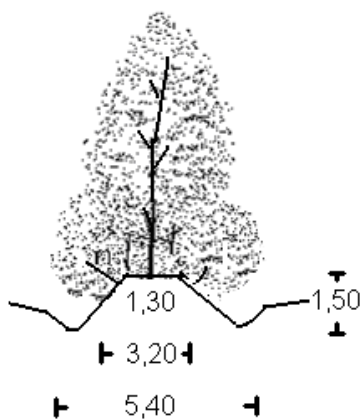

BIJZONDERE BOMEN VOORERF

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Wondontginning	Heideontginning	Hoogveenontginning	Essenlandschap	Beekdalen	Veenpolder	Hoofdhuissoort	Struik	Vochtbehoefte	Opmerkingen
Beuk, bruine	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	x	x	x	x	x	x			o	
Es, goud	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Allgold'					x	x			+	
Moerbei, zwarte	<i>Morus nigra</i>	x	x	x	x	x	x			-	

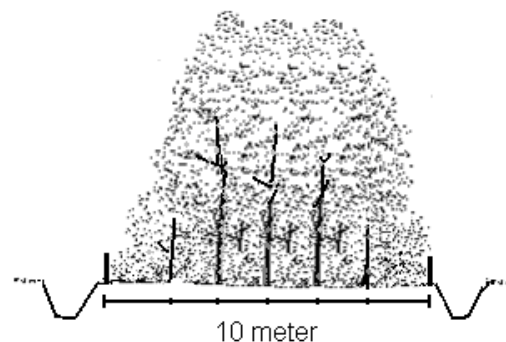
HEESTERS VOOR VOORERF

Boerenjasmijn	<i>Philadelphus</i> species	x	x	x	x	x	x		x	o	
Hortensia	<i>Hydrangea macrophylla</i> cv's	x	x	x	x	x	x		x	+	
Krent	<i>Amelanchier lamarckii</i>	x	x	x	x	x	x		x	-	
Ribes, rode	<i>Ribes sanguineum</i>	x	x	x	x	x	x		x	o	
Sering	<i>Syringa</i> cv's	x	x	x	x	x	x		x	o	

BOSWAL

- Te planten in 4 rijen onderlinge afstand van 50 cm.
- De buitenste rijen 100 % heesters
- In de rij plantafstand van 100 cm
- De middelste rijen 100 % boomvormers zigzag in de rij
- Om de 200 cm

BOSSINGEL

- Planten 5 rijen, plantafstand tussen de rij 1,50 m.
- Driehoeksverband.
- Afstand buitenste rij en afrastering of sloot is 2,0 m.
- Buitenste 2 rijen bestaan uit 100% struiken.
- De middelste 3 rijen bestaan uit 90 % boomvormers en 10 % struiken